

**"ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO'NALISHLARI" nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi**
VOLUME-1, ISSUE-4, 2026

COMPETITIVE ENVIRONMENT IN THE ELECTRICAL AND HOME APPLIANCE MARKET AND ITS IMPACT

Kamolxodjayev Jamoliddin Sharobutdinovich

Tashkent State Technical University

Abstract

This scientific paper analyzes the factors shaping the competitive environment in the electrical and home appliance market, its impact on manufacturers and consumers, as well as the priority directions for the development of this market in Uzbekistan. In a market economy, competition is a key factor in promoting the innovative development of enterprises, improving product quality, and effectively satisfying consumer needs. The paper also examines the factors that intensify competition in the electrical and home appliance industry and their impact on economic efficiency.

Keywords

electrical equipment, home appliances, competitive environment, market economy, innovation, production efficiency, consumer, marketing, export potential.

ELEKTR VA MAISHIY TEXNIKA BOZORIDA RAQOBAT MUHITI VA UNING TA'SIRI

TDTU, Kamolxodjayev Jamoliddin SHarobutdinovich

Annotatsiya

Mazkur ilmiy tezisda elektr va maishiy texnika bozorida raqobat muhitining shakllanish omillari, uning ishlab chiqaruvchilar hamda iste'molchilarga ta'siri, shuningdek, O'zbekiston sharoitida mazkur bozorni rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari tahlil qilingan. Bozor iqtisodiyoti sharoitida raqobat korxonalarning innovatsion rivojlanishi, mahsulot sifatining oshishi va iste'molchilar ehtiyojlarining samarali qondirilishida muhim omil hisoblanadi. Tezisda elektr va maishiy texnika

**"ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO'NALISHLARI" nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-4, 2026**

sanoatida raqobatni kuchaytiruvchi omillar hamda uning iqtisodiy samaradorlikka ta'siri ilmiy jihatdan yoritilgan.

Kalit so'zlar: elektr texnika, maishiy texnika, raqobat muhiti, bozor iqtisodiyoti, innovatsiya, ishlab chiqarish samaradorligi, iste'molchi, marketing, eksport salohiyati.

Kirish

Jahon iqtisodiyotida elektr va maishiy texnika bozori eng tez rivojlanayotgan tarmoqlardan biri hisoblanadi. Raqamlashtirish jarayonlarining jadallashuvi, aholi daromadlarining ortishi, urbanizatsiya darajasining oshishi hamda zamonaviy texnologiyalarning keng joriy etilishi ushbu bozorning rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Bugungi kunda korxonalarning raqobatbardoshligi nafaqat mahsulot sifati yoki narxi bilan, balki innovatsion faoliyat, servis xizmatlari, energiya tejamkor texnologiyalar va marketing strategiyalarining samaradorligi bilan ham belgilanmoqda.

O'zbekistonda ham elektr va maishiy texnika ishlab chiqarish sanoati so'nggi yillarda iqtisodiyotning ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. Mahalliy ishlab chiqaruvchilarning ko'payishi, xorijiy investitsiyalarning jalb qilinishi va eksport geografiyasining kengayishi bozorda sog'lom raqobat muhitini shakllantirmoqda. Shu bilan birga, import mahsulotlari bilan raqobat, texnologik yangilanish zarurati hamda iste'molchilar talabining o'zgarishi korxonalar oldiga yangi vazifalarni qo'yimoqda.

Asosiy qism

Raqobat bozor iqtisodiyotining ajralmas elementi bo'lib, ishlab chiqaruvchilarni mahsulot sifatini oshirish, tannarxni pasaytirish va innovatsion faoliyatni rivojlantirishga undaydi. Elektr va maishiy texnika bozorida raqobatning shakllanishiga bir qator omillar ta'sir ko'rsatadi. Jumladan, ilmiy-texnik taraqqiyot, raqamli texnologiyalarni joriy etish, logistika tizimining rivojlanishi, elektron tijoratning kengayishi hamda iste'molchilarning sifat va energiya samaradorligiga bo'lgan talabining ortishi muhim omillar hisoblanadi.

**"ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO'NALISHLARI" nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-4, 2026**

Bozordagi raqobat ishlab chiqaruvchi korxonalarni mahsulot assortimentini kengaytirishga, yangi texnologiyalarni o'zlashtirishga va ishlab chiqarish xarajatlarini optimallashtirishga majbur etadi. Natijada korxonalarning mehnat unumdorligi oshadi, resurslardan foydalanish samaradorligi yaxshilanadi hamda innovatsion mahsulotlar ulushi ortadi. Shu bilan birga, kuchli raqobat korxonalarni xalqaro standartlarga mos sifat menejmenti tizimlarini joriy etishga undaydi.

Elektr va maishiy texnika bozorida narx raqobati bilan bir qatorda sifat raqobati ham tobora kuchayib bormoqda. Iste'molchilar energiya tejamkor, ekologik xavfsiz, uzoq muddat xizmat qiladigan va zamonaviy dizaynga ega mahsulotlarni afzal ko'rmoqda. Shu sababli korxonalar ilmiy-tadqiqot va tajriba-konstruktorlik ishlanmalariga investitsiyalarni ko'paytirishga intilmoqda.

Bozor raqobati iste'molchilar manfaatlariga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Avvalo, mahsulot sifati yaxshilanadi, narxlar maqbullashadi, xizmat ko'rsatish darajasi ortadi va tanlov imkoniyatlari kengayadi. Bundan tashqari, kafolat va kafolatdan keyingi servis xizmatlarining rivojlanishi iste'molchilarning ishonchini oshiradi.

Biroq elektr va maishiy texnika bozorida ayrim muammolar ham mavjud. Xususan, import mahsulotlarining yuqori ulushi, ayrim korxonalarda innovatsion salohiyatning yetarli emasligi, ishlab chiqarishning ayrim texnologik jarayonlarida import komponentlariga qaramlik hamda xalqaro brendlar bilan raqobatning kuchayishi mahalliy ishlab chiqaruvchilar uchun muayyan qiyinchiliklarni yuzaga keltirmoqda.

Mazkur muammolarni bartaraf etish uchun ishlab chiqarishning mahalliy lashtirish darajasini oshirish, ilmiy tadqiqotlar va innovatsion ishlanmalarni qo'llab-quvvatlash, raqamli boshqaruv texnologiyalarini keng joriy etish, eksportni rag'batlantirish hamda kadrlar malakasini muntazam oshirib borish zarur.

Korxonalarning raqobat ustunligini shakllantirishda marketing faoliyati ham muhim ahamiyatga ega. Bozor kon'yunkturasini chuqur o'rganish, iste'molchilar

**"ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO'NALISHLARI" nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-4, 2026**

ehtiyojlarini tahlil qilish, brend siyosatini takomillashtirish hamda raqamli marketing vositalaridan samarali foydalanish mahsulotlarning ichki va tashqi bozorlardagi muvaffaqiyatini ta'minlaydi.

So'nggi yillarda "aqlli" maishiy texnikalar, sun'iy intellekt elementlariga ega qurilmalar va energiya tejamkor mahsulotlarga bo'lgan talab sezilarli darajada ortmoqda. Bu esa korxonalarni yuqori texnologiyali mahsulotlar ishlab chiqarishga yo'naltirmoqda. Natijada innovatsion rivojlanish raqobatbardoshlikni oshirishning asosiy omillaridan biriga aylanmoqda.

Shuningdek, elektron tijorat platformalarining rivojlanishi ham bozordagi raqobat xarakterini tubdan o'zgartirmoqda. Onlayn savdo orqali mahsulotlarni realizatsiya qilish imkoniyatlarining kengayishi ishlab chiqaruvchilar uchun yangi bozorlarni egallash imkonini yaratmoqda. Shu bilan birga, xaridorlar mahsulotlar haqida to'liq ma'lumot olish, narxlarni taqqoslash va eng maqbul variantni tanlash imkoniyatiga ega bo'lmoqda.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, elektr va maishiy texnika bozorida sog'lom raqobat muhitining shakllanishi sanoatning barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi. Raqobat korxonalarni innovatsion faoliyatni rivojlantirishga, mahsulot sifatini oshirishga, ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirishga hamda eksport salohiyatini kuchaytirishga undaydi. Natijada iste'molchilar sifatli va zamonaviy mahsulotlar bilan ta'minlanadi, milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligi ortadi.

Kelgusida elektr va maishiy texnika bozorini rivojlantirish uchun ishlab chiqarishning texnologik modernizatsiyasini jadallashtirish, ilmiy-tadqiqot faoliyatini qo'llab-quvvatlash, raqamli iqtisodiyot imkoniyatlaridan samarali foydalanish, mahalliy lashtirish darajasini oshirish va xalqaro standartlarga mos ishlab chiqarishni kengaytirish muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu yo'nalishlar elektr va maishiy texnika sanoatining barqaror rivojlanishini ta'minlash bilan birga, uning xalqaro bozordagi raqobatbardoshligini ham sezilarli darajada oshiradi.

**"ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO'NALISHLARI" nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-4, 2026**

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Porter M.E. **Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors.** – New York: Free Press.
2. Kotler P., Keller K. **Marketing Management.** – Pearson.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining sanoatni rivojlantirish va mahalliy ishlab chiqarishni qo'llab-quvvatlashga oid farmon va qarorlari.
4. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi ma'lumotlari.
5. O'zbekiston Respublikasi Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi materiallari.
6. Elektr va maishiy texnika sanoatini rivojlantirish bo'yicha zamonaviy ilmiy maqolalar va tahliliy manbalar.